

SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Environmentálne označovanie v kontexte udržateľnej výroby a spotreby

Emília Bod'ová

SAŽP

ODBORNÝ SEMINÁR
**ENVIRONMENTÁLNE
OZNAČOVANIE
V PRODUKCII A SLUŽBÁCH**

11. máj 2011

Stredoeurópska vysoká škola v Skalici

Prečo vznikla agenda k SCP

❖ **Charakteristické rysy 20.-21.storočia**

- rozvoj spotrebiteľskej kultúry
- progresívne znásobenie výrobkov a služieb na trhu
- meradlom šťastia je „čím viac vlastniť“
- rozdiely v spotrebe medzi bohatým severom a chudobným juhom planéty - príklady :
 - 20 % svetovej populácie spotrebováva 86 % globálnych zdrojov
 - 1/5 najbohatších vlastní 87% všetkých vozidiel

❖ **Problémy :**

- Rozdiely - hlavný zdroj globálnej nestability
- Súhrnné indikátory avizujú preťaženie celej Zeme :
 - ekologická stopa ľudstva vzrástla medzi r.1961-1999 o 80%
 - o 20 % presahovala biologickú kapacitu Zeme (priemer ekolog. stopy na 1 obyvateľa – 1,8 ha)

Celosvetové obavy

- **Ohrozenie prírodného dedičstva,**
- **Vyčerpanie zdrojov**
- **Sociálne problémy ako dôsledok klimatických zmien**

TRENDY

- Do roku 2050 sa očakáva nárast obyvateľov planéty z dnešných 6,7 miliardy na 9 miliárd
- Svetová ekonomika vyjadrená globálnym HDP rastie mimoriadne rýchlym tempom :
- v roku 1950 bola výška HDP 4 bilióny Eur
- V roku 2007 - viac ako 42 biliónov Eur

Hlavná hnacia sila → globálne obchodovanie → pohyb surovín a tovarov

Následok – negatívne vplyvy na životné prostredie !

Aktivity politických lídrov na globálnej a EÚ úrovni v kontexte podpory SCP

- **Zriadenie Komisie pre SCP pri OSN (2002)– Mراكéšsky proces**
10-ročný program na rozvoj a podporu používania LCA, LCT, LCC metód vo väzbe environment, sociálnu oblasť a socio-ekonomickú oblasť s cieľom posilňovania SCP politik
- **IPP COM(2003)302 – nastavenie uvažovania v dimenziách životného cyklu**
- **STUR EÚ – jún 2006 – nové ciele EÚ na znižovanie klimatických zmien**
- **AP SCP(SIP) EÚ - december 2008**
- **KEB 2009**
- **Stratégia EU 2020**
KOM (2010)2020 Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu
Záver Rady „Udržateľné hospodárenie s materiálmi , SCP“(2010)
KOM(2011)21 Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020
EcoAP – Pr Akčný plán EÚ pre eko-inovácie (2011-2012)
Pr AP SCP (2011-2012)

Udržitelná spotřeba a výroba (SCP) -2008

Hlavné cílové hodnoty:

- **podporovat SCP** řešením otázky sociálního a hospodářského rozvoje v rámci nosné kapacity ekosystémů a oddělit hospodářský růst od zhoršování stavu životního prostředí
- **zlepšit environmentální a sociální výkonnost produktů a procesů** a podporovat podniky a spotřebitelův, aby si ich osvojili
- **zaměřat sa na dosiahnutie takej priemernej úrovne** (cca 50%) zeleného veřejného obstarávání (GPP) v EÚ do roku 2010, akú v súčasnosti dosahujú ČŠ s nejlepšími výsledkami
- **zvýšenie podielu predaja environmentálnych technológií** a prieniku ekologických inovácií, ktoré sú výsledkom výskumu a vývoja v ČŠ EÚ, na svetových trhoch.

Dôležité výzvy vyplývajúce zo záverov Rady pre proces implementácie AP SCP a SIP(2008)

- **Zvyšovanie produktivity zdrojov** / pomer HDP/použité zdroje/
zvýšovaním synergie vyplývajúcej z efektívneho využívania regulačných, dobrovoľných a podporných nástrojov verejnými orgánmi, podnikateľmi a spotrebiteľmi
- **Vypracovanie štúdií Komisiou o hospodárstve využívajúcom odpad s dôrazom na ZZ / od začiatku po začiatok/ a 3R/redukcia, reutilizácia, recyklácia/**
- **Prehodnotenie harmonizácie postupov na určenie referenčných environmentálnych vlastností výrobkov**, ktoré sa zabudujú do procesu verejného obstarávania ako minimálne environmentálne charakteristiky
- **Zabudovanie merania „uhlíkovej stopy“** ako dôležitého indikátora na hodnotenie energetickej a environmentálnej účinnosti výrobkov a technológií
- Posilnenie a rozvoj činností podporujúci **najlepšie postupy na pôsobenie Spoločenskej zodpovednosti organizácií /CSR/ (ISO 26000)**
- **Zavedenie verifikácie environmentálnych parametrov nových technológií**
- **(ETV)**

Strategický rámec AP SCP/SIP (2008)

AP SCP/SIP vytvára strategický rámec pre tri kľúčové oblasti :

❖ **Zodpovednejšia spotreba a environmentálne prijateľnejšie výrobky**

1. Rámcová smernica pre ekodizajn (EuP)

2. Označovanie výrobkov

- Smernica o energetickom šítkovaní
- Nariadenie EP a R (ES)č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ,
- národné a nadnárodné systémy environmentálneho označovania (ISO 14024),
- EPD(ISO 14021, ISO 14025)

3. Motivačné opatrenia

- GPP , zelené nakupovanie spotrebiteľmi, zelené nakupovanie súkromným sektorom
- spolupráca s maloobchodníkmi a spotrebiteľmi
- tvorba metód na získavanie konzistentných údajov o výrobkoch (ILCD , technické sektorové normy EN a prEN na produktové skupiny zo strojárstva, stavebníctva, elektrotechniky).

Strategický rámec AP SCP/SIP (2008)

❖ **Hospodárnejšia výroba**

Podporovanie oblastí :

1. Efektívnejšie využívanie zdrojov – metódy LCA, PCF, PWF, ekologická stopa
 2. Podpora ekologických inovácií – prETV, prAP pre ekoinovácie, ETAP
 3. Posilnenie env. potenciálu priemyslu
 - nariadenie EP a R (ES)č. 1221/2009 o EMAS
 - iniciatívy priemyselnej politiky pre enviro priemysel (zvyšovanie zamestnanosti v enviro odvetví, dobrovoľné dohody)
 - pomoc MSP
- ### ❖ **Cesta ku globálnym trhom pre udržateľné výroby a technológie.**

Stratégia EURÓPA 2020

Stratégia EURÓPA 2020

pre rast a
zamestnanosť

Prijatá 25.-26.3. 2010 Európskou radou

Sústred'uje päť kľúčových oblastí :

Znalosti

Inováciu

Udržateľnejšie hospodárstvo

Vysokú zamestnanosť

Sociálne začlenenie

Stratégia EURÓPA 2020

5 DLHODOBÝCH CIEĽOV

- Zamestnanosť
- Výskum a vývoj/inovácie
- Zmena klímy a energia
- Vzdelávanie
- Chudoba a sociálne vylúčenie

K environmentálnym cieľom (STUR- 2006 - klimatické zmeny a energia 20,20,20) sú prijaté ďalšie sociálno – ekonomické ciele .

Stratégia EÚ 2020 zakomponáva všetky tri piliere TUR !

- Výskum a vývoj / inovácie**
 - **Zvýšiť úroveň investícií do VV/inovácií na 3% HDP (zo súkromných a verejných zdrojov)**

- Zmena klímy a energia**
 - **Znížiť emisie skl. pl. o 20% (alebo až 30%) oproti úrovniam z r.1990**
 - **Získať 20% energie z OZ**
 - **Dosiahnuť 20% -ný nárast efektívnosti vo využívaní energie**

Hlavný cieľ stratégie EVZ

Rada ENV k UHM, UVS :

Preambula:

Prejsť od fragmentovaných politík k integrovanej politike za prístupu zameraného na celý životný cyklus materiálov

Bod 10. KOM

Stratégia EÚ efektívneho využívania zdrojov zahŕňa :

- Prírodné zdroje /energetické, neenergetické/
- Biotické a abiotické materiály
- Voda, vzduch, pôda, živé organizmy, ekosystémy a biodiverzitu
- Zvyšovanie produktivity zdrojov, riadenie ich obmedzenej dostupnosti,
- Znižovanie negatívneho vplyvu využívania zdrojov na ŽP

Tri hlavné smerovania stratégie

Rada ENV k UHM, UVS:

I. Cesta k prístupu udržateľného životného cyklu

Čl.12. Komisia a ČS

v rámci udržateľného využívania zdrojov a materiálov by mali:

- a) Podporovať navrhovanie výrobkov s redukovaným vplyvom na ŽP
- b) Využívať smernicu o ekodizajne
- c) Znížiť používanie nebezpečných látok
- d) Využívať určené metódy LCA pre výrobky (s využitím ref. systému DB-ILCD)
- e) Nové politiky a právne predpisy posudzovať z hľadiska vplyvu využ. zdrojov
- f) Posilňovať spoluprácu medzi tvorcami politík
- g) Znížiť globálny vplyv tokov organických materiálov (potraviny)
- h) Podporovať UVS, UHM

Čl.13. Komisia

- a) Vypracovať metodiku pre kvantitatívnu EIA výrobkov
- b) Vykonávať politiku ekodizajnu
- c) Určiť najvhodnejšie možnosti zvyšovania povedomia spotrebiteľov
- d) Rozvíjať činnosti na posilňovanie sociálnej zodpovednosti podnikov + dodávateľský reťazec
- e) Rozvíjať súčinnosť medzi hlavnými iniciatívami EU2020

Tri hlavné smerovania stratégie

Rada ENV k UHM, UVS :

II. Cesta ku koherentnému súboru opatrení na zvýšenie udržateľnosti využívania európskych materiálov

Čl.14. Komisia a ČŠ vypracovať súbor opatrení na :

- a) Trhové nástroje
konkrétne ČŠ posúdia možnosť posunutia zdaňovania práce na zdaňovanie spotreby zdrojov a energie, zrušenie dotácií s nepriaznivým vplyvom
- b) Posilnenie trhov v oblasti odpadového hospodárstva,
- c) Zvýšenie povedomia výrobcov
- d) Zvyšovanie povedomia spotrebiteľov
- e) Podpora zelených prac. miest a zručností

Tri hlavné smerovania stratégie

Rada ENV k UHM, UVS :

III. Cesta k systémovej inovácii a kvalitnejším údajom a ukazovateľom

Čl.15. KOM a ČŠ by mali

- a) Posilňovať metodiku zhromažďovania údajov o materiálových tokoch / UVS a monitorovania indikátorov UVS
- b) Zohľadniť význam efektívneho využívania zdrojov v environmentálnych ekonomických účtoch
- c) **Naplánovať finančné prostriedky na presadzovanie UHM a UVS**

Čl.16. KOM

- a) Vypracovať súbor ukazovateľov a navrhnúť kvantifikovateľné a merateľné ciele pre efektívne využívanie zdrojov
- b) **Vypracovať program strategického výskumu zameraného na systémovú inováciu**
- c) **Podporiť systémovú inováciu nástrojmi EÚ**
- d) Podporiť vykonávanie cieľov prostredníctvom vytvorenia širokej platformy pre efektívne využívanie zdrojov

SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ďakujem za pozornosť!

Kontakt:

E-mail: emilia.bodova@sazp.sk

Tel.: 033/5907815 , 0905/642292

Ďalšie informácie : www.sazp.sk